

Kære spiller, tak fordi du har valgt at spille vores scenarie Perker.

Det er et scenarie der handler om racisme. Racisme ud fra flere vinkler. Den ene vinkel er racisme som tidsånd, *Zeitgeist*. Den måde, vi som samfund tænker på ud fra os selv og vores moralske værdier, ud fra vores egne erfaringer, ud fra den offentlige debat og ud fra vores egen baggrund. Alle de faktorer former den måde, vi opfatter andre mennesker i vores samfund.

I dette scenarie bliver racisme også undersøgt ud fra flere personlige vinkler. To af spillerne har karakterer med indvandrerbaggrund, men forskellige indgangsvinkler til det danske samfund. De tre andre spillere har karakterer, der kommer til at blive stillet i moralske dilemmaer, der skal løses ud fra deres personlige menneskesyn.

Det er her den anden del af scenariets tema kommer til udtryk. Spørgsmålet om forskellen på, hvad vi tænker, føler, siger og gør. Nogle gange tænker man, at man ville ønske, en man kendte var død. Det kunne være en, man elsker, som f.eks. sin kæreste. Men man mener det egentlig ikke, man siger det højest sandsynligt ikke, og det at føre det ud i livet ligger meget fjernt for de fleste mennesker. Så derfor er det vel ok at tænke det.....ikke?

Ligesom ordet perker. Det er et meget grimt ord, det svarer lidt til "nigger" på engelsk. Et ord som alligevel ligger lige på tungen af nogle folk, når de snakker om nydanskere, et ord der bliver tænkt af mange i disse tider. Et ord der rent faktisk bliver brugt af unge mennesker mod hinanden og andre.

Det er omdrejningspunkterne i dette socialrealistiske drama. Her får du som spiller mulighed for at udtrykke tanker, du måske aldrig selv ville turde eller have lyst til at sige, og måske se tingene fra et andet synspunkt.

God fornøjelse,

Troels og Stefan

Spillevejledning

Måden scenariet skal køres på er meget ligetil.

Hver spiller får en af de fem hovedkarakterer - I vælger selv. Der er de to andengenerationsindvandrerdrengene Mussah og Ben Yamin, falckredderen René, politibetjenten Martin og sangeren Anders.

Der er en række scener der skal spilles i den rækkefølge, man læser dem.

I hver scene står der hvad der sker, hvem der er til stede, hvad der skal ske i scenen og hvordan den slutter.

En af de spillere der ikke har en hovedkarakter med i scenen får spillederrollen. Han/hun kan definere ting i scenen, afgøre hvordan ting ender og bestemme, hvornår scenen skal til at rundes af. Med andre ord, er det den person, der bestemmer tempoet i den enkelte scene.

Der er en række intermezzo-scener der er til for at give lidt stemning og atmosfære, de kan sættes ind i mellem scener, hvis der er stemning for det, eller udelades. På den måde kan scenariet forlænges.

Hvis der er bipersoner i scenen, skal de besættes af de spillere, der ikke har en hovedrolle i scenen. Vedkommende har så bipersonen resten af scenariet, medmindre man selv har en scene med sin hovedkarakter, hvori bipersonen også optræder. I det tilfælde gives bipersonen videre til en anden for den scene.

Når den sidste scene er slut, er scenariet færdigt. I løbet af scenariet skal I sammen nå at finde ud af, hvad der skete i den centrale scene med knivstikkeriet, hvorfor det skete og hvad konsekvenserne bliver for de indblandede. Bliver den skyldige straffet eller slipper han fra det? Er den, der stak uskyldig og i så fald bliver han alligevel dømt?

Til sidst tager en sig af at indlevere evalueringssedlerne.

Tips til spillederen

Hvis du i en scene er blevet spilleder, vil du nok gerne vide, hvad du kan og ikke kan, og hvor langt din magt strækker sig over dine medspilleres handlinger.

Værktøjer:

Definere ting: Du kan bestemme, hvilke ting der er i scenen, hvis spillerne skal bruge noget, altså om det er der eller ej. Hvad er der i omgivelserne, hvad har personerne på sig? Om der er andre personer der er til stede eller kommer til.

Spole: Hvis tingene begynder at blive kedelige, kan der "spoles". F.eks. hvis en samtale ikke rigtigt kommer nogen vegne.

Klippe: Det er dig der bestemmer, hvornår en scene slutter, eller om der skal klippes til længere frem i tiden, eller til noget der er sket før scenens start.

Afgøre handlinger: Hvem vinder slagsmålet? Lykkedes det ham at ramme ruden med stenen? Alle handlinger der kan have et tilfældigt udfald afgøres af spillederen.

Ud over disse værktøjer er der selvfølgelig også andre ting, hvor det vil være op til spillederen at træffe afgørelser for scenariet. Det vigtigste at huske på er, at spillederen skal virke som en katalysator for dramaet, dvs. du kan få scenerne til at blive mere interessante ved at tilføre elementer uden for spillernes rækkevidde.

Scenariets struktur

Historien i scenariet er halvt fastlagt på forhånd. Der er 14 scener plus 4 intermezzoscener som køres igennem. Scenerne er delt op i tid, sådan at man springer frem og tilbage i tiden fra den centrale knivstikkeriscene.

Der er 5 scener der handler om Ben Yamin og Mussah før knivstikkeriet og 8 scener der handler om de personer der er involveret i sagen og hvad der sker med dem efter knivstikkeriet.

På næste side er der en kronologisk gennemgang af scenerne plus den rækkefølge de bliver spillet i scenariet. Der er yderligere en grafisk fremstilling af scenernes rækkefølge i form af en tidlinie, ved hver scene kan man på den se hvor man er tidsmæssigt i scenariet.

Essensen af scenariet går ud på at finde ud af hvem der har stukket hvem og hvorfor. I som spillere skal bestemme hvem der er skyldig i hvad og hvad konsekvenserne bliver af det hele, kort sagt:

Hvem er offer?

Hvem er den onde?

Hvem har skylden?

Hvem får skylden?

Scenerne kronologisk

Fortid

- Før scene 1 - Ved A-bar**
- Før scene 2 - Hos tømrermesteren**
- Før scene 3 - Hjemme hos Ben Yamin**
- Før scene 4 - På Nyborgvej**
- Før scene 5 - Opgør mellem venner**

Nutid

Startscene - Knivstikkeriet

- Efter scene 1 - Hjemme hos Anders Blichfeldt**
- Efter scene 2 - Familiehygge**
- Efter scene 3 - Status på stationen**
- Efter scene 4 - Hos manageren**
- Efter scene 5 - Arrestationen**
- Efter scene 6 - Fyraften**
- Efter scene 7 - Familieproblemer**
- Efter scene 8 - Retssagen**

Fremtid

Scenernes rækkefølge i spillet

Startscene

Knivstikkeriet

Efter scene 1

Hjemme hos Anders Blichfeldt

Før scene 1

Ved A-bar

Efter scene 2

Familiehygge

Før scene 2

Hos tømrermesteren

Efter scene 3

Status på stationen

Før scene 3

Hjemme hos Ben Yamin

Efter scene 4

Hos manageren

Efter scene 5

Arrestationen

Før scene 4

På Nyborgvej

Efter scene 6

Fyraften

Efter scene 7

Familieproblemer

Før scene 5

Opgør mellem venner

Efter scene 8

Retssagen

Startscene - Knivstikkeriet

Sted: McDonald's i Odense ved Rosengårdscentret.

Personer til stede: Alle hovedkarakterne er til stede, undtagen Ben Yamin og Mussah. Der er masser af tilskuere, ambulancefolk og betjente på stedet.

Scenen starter med: Spillerne er samlet omkring gerningsstedet, hvor knivstikkeriet lige har fundet sted.

Ting der kan ske i scenen: Betjenten Martin snakker med de andre spillere, da de har haft en stor rolle i sagen. Han hører hvordan de har det, hvad de lavede under gerningen og fortæller, at de vil blive bedt om at vidne i sagen.

Scenen slutter med: Når betjenten har sendt alle folk hjem efter at have snakket med dem om, hvad der skete, slutter scenen.

Ting der skal defineres i scenen: Falckredderen skal fortælle om, hvorvidt indvandrerens overlevende eller ej og hvor slemt tilredt han er.

Efterscene 1 - Hos Anders Blichfeldt

Sted: Hjemme hos Anders Blichfeldt.

Personer til stede: Anders Blichfeldt og hans kone.

Scenen starter med: Anders kommer hjem og skal fortælle sin kone, hvad der er sket.

Ting der kan ske i scenen: Hans kone er meget bekymret over, at han er med i sagen, fordi han er kendt, og det er farlige folk, det drejer sig om. Er han mon smittet med noget efter at have rørt ved en andens blod?

Scenen slutter med: Når Anders har fortalt om hændelsen og de har diskuteret det et stykke tid.

Ting der skal defineres i scenen: Forsøgte Anders at slippe for at hjælpe og komme væk for ikke at blive blandet ind i sagen, eller forsøgte han at hjælpe knivofferet?

Førscene 1 - Ved A-bar

Sted: Foran Australian Bar i Odense en fredag nat.

Personer til stede: Mussah, Mahmoud, udsמידeren Benjamin.

Scenen starter med: Mussah og Mahmoud er taget ind i byen og vil ind på A-bar.

Ting der kan ske i scenen: Mussah og Mahmoud bliver forment adgang. Benjamin har hørt, at de er nogle ballademagere, selvom de ikke har skabt problemer på A-bar før. Mahmoud kommer op at slås med Benjamin.

Scenen slutter med: Når Mussah og Mahmoud går derfra, og politiet er på vej.

Ting der skal defineres i scenen: Går Mussah med i kampen mod udsמידeren, eller prøver han at få Mahmoud væk - trækker Mussah sin kniv?

Efterscene 2 - Familiehygge

Sted: Hjemme hos Falckredderen René.

Personer til stede: Falckredderen René, hans kone Gitte, hans datter Katja, sønnen Simon, og senere journalisten Line Madsen som ringer.

Scenen starter med: René sidder og spiser morgenmad og skal fortælle sin kone og datter om, hvad der er sket.

Ting der kan ske i scenen: René skal fortælle om sin oplevelse og hvad han gjorde. Hans kone og datter begynder at skændes. Telefonen ringer, det er Line Madsen der gerne vil interviewe falckredderen om sagen i et stykke, hun skriver om hverdagens helte.

Scenen slutter med: Efter journalisten har interviewet falckredderen, slutter scenen.

Ting der skal defineres i scenen: Gjorde René sit bedste for at redde knægten?

Førscene 2 - Ved tømrermester C.G. Jensen

Sted: Tømrermesteren A/S i Odense.

Personer til stede: Ben Yamin, Gunnar Jensen.

Scenen starter med: Ben Yamin kommer ind på tømrergården. Han har snakket med Gunnar i telefonen og har fået lovning på en læreplads hos ham. Han er taget ud til Gunnar for at få underskrevet papirene.

Ting der kan ske i scenen: Tømrermesteren vil ikke have Ben Yamin, da han ser, at han er 2.g'er.

Scenen slutter med: Når Ben Yamin går derfra, slutter scenen.

Ting der skal defineres i scenen: Hvordan forholder Ben Yamin sig til en person, der er direkte diskriminerende?

Intermezzo-scene 1 - Navne og integration

Sted: Et sted i Vollsmose.

Personer til stede: Mussah og Ben Yamin.

Scenen starter med: Ben Yamin siger, han har overvejet at skifte navn til Benjamin Pedersen. Det vil hjælpe ham med at finde en læreplads.

Ting der kan ske i scenen: Mussah er i mod det og synes, det er forkert at lave om på sig selv for at tækkes samfundet.

Scenen slutter med: Når spillederen slutter den.

Efterscene 3 – status på stationen

Sted: Politigården i Odense

Personer til stede: Martin, Jesper og Line Madsen.

Scenen starter med: Martin er i gang med at skrive rapport, da Line ringer til ham for at stille ham spørgsmål til hendes artikel.

Ting der kan ske i scenen: Line godtager ikke et nej, og hun forsøger hele tiden at få ham til at uddybe sine svar. Hvad siger Martin til hende? Line vil også stille ham en masse personlige spørgsmål og forsøge at komme ind på hans holdning til indvandrere generelt. Når Martin har lagt røret på, vil Jesper komme ind på kontoret. Har de to noget at sige til hinanden?

Scenen slutter med: Jesper fortæller Martin, at de har opsporet gerningsmanden, og de skal nu ud og arrestere ham.

Ting der skal defineres i scenen: Hvad er Martins holdning til sagen, og hvad synes han om 2.g'ere? Hvordan er hans forhold til Jesper, og har de to fælles eller delte meninger om sagen?

Førscene 3 - Hos Ben Yamin

Sted: Hjemme hos Ben Yamin i Vollsmose.

Personer til stede: Ben Yamin, Mussah.

Scenen starter med: Mussah ringer på hos Ben Yamin. Han er på flugt fra politiet og vil have Ben Yamin til at tage en kniv med blod på og en pose med penge - tingene er fra Mahmoud.

Ting der kan ske i scenen: Vil Ben Yamin lade Mussah gøre det og selv blive medskyldig, eller vil han sige fra over for Mussah som så risikerer at blive fanget af politiet?

Scenen slutter med: Når Mussah går igen med eller uden tingene.

Ting der skal defineres i scenen: Bliver Mussah taget af politiet? Bliver Ben Yamin?

Eftercene 4 - Hos manageren

Sted: På Anders Blichfeldts managers kontor i Sorø.

Personer til stede: Anders Blichfeldt, manageren.

Scenen starter med: Anders kommer ind på kontoret, og manageren fortæller ham, at han er blevet ringet op af Line Madsen.

Ting der kan ske i scenen: Manageren er blevet ringet op af Line Madsen, der ville høre, om Anders vil interviewes omkring sagen. Det er en del af hendes hverdagens helte.

Scenen slutter med: Når Anders Blichfeldt har bestemt sig for, om han vil være med i artiklen eller ej.

Ting der skal defineres i scenen: Vil Anders Blichfeldt have det offentliggjort, at han er med i sagen?

Efterscene 5 - Arrestationen

Sted: På Ejbygade, ved viadukten.

Personer til stede: Martin, Jesper og gerningsmanden.

Scenen starter med: Martin og Jesper er kommet for at arrestere gerningsmanden. De ser ham komme kørende på en scooter ovre på den modsatte side og må jage ham.

Ting der kan ske i scenen: Følger gerningsmanden frivilligt med eller fører det til en konflikt? Hvad siger gerningsmanden til betjentene?

Scenen slutter med: Betjentene får arresteret gerningsmanden og kører ham på stationen.

Ting der skal defineres i scenen: Er der vold involveret i arrestationen? Hvis ja, hvilken part er så mest voldelig? Hvis nej, hvad bliver der så sagt?

Intermezzo-scene 2 - Mødre mødes

Sted: Ude foran blokkene i Vollsmose.

Personer til stede: Ben Yamin og Mussahs mødre.

Scenen starter med: De to kvinder møder hinanden.

Ting der kan ske i scenen: Hvordan ser de to mødre hinanden efter deres sønners sammenstød? Er den ene vred på den anden eller finder de trøst i deres fælles lidelser?

Scenen slutter med: Efter de går hver til sit.

Førscene 4 - På Nyborgvej

Sted: Midt på Nyborgvej, på vejen, uden for Aldi.

Personer til stede: Mussah, Ben Yamin, føreren af den anden bil og hans kæreste.

Scenen starter med: Mussah giver Ben Yamin et lift ind til byen, de to sidder og skændes om, at Mussah har blandet Ben Yamin ind i ulovlige ting. Mussah bliver irriteret på en bagvedkørende bil, der ligger tæt bag ham. Pludselig bremses han op, stiger ud og går over til den anden bil for at råbe ad dem.

Ting der kan ske i scenen: Mahmoud og tre af hans kammerater kommer kørende forbi i mens det sker og standser op ved siden af bilen, som Mussah står og skælder ud. Ben Yamin vil gerne væk uden ballade.

Scenen slutter med: Når Mussah stiger tilbage i bilen og kører væk fra stedet.

Ting der skal defineres i scenen: Tør Ben Yamin blande sig i hvad Mussah gør, hjælper han ham, forsøger han at stoppe ham eller blander han sig uden om? Hvad betyder det for deres venskab?

Intermezzo-scene 3 - I bilen

Sted: På Nyborgvej

Personer til stede: Stefan og Kathrine, fra førscene 4, kører bag Mussah og Ben Yamin.

Scenen starter med: De to sidder og diskuterer racisme.

Ting der kan ske i scenen: Stefan mener Kathrine er racistisk.

Scenen slutter med: Når spillederen slutter den og Mussah så standser op midt på vejen og kommer hen til bilen.

Efterscene 6 - Fyraften

Sted: Viggos

Personer til stede: Martin og Jesper

Scenen starter med: Martin og Jesper sætter sig ned med en fadøl og snakker om dagens begivenheder.

Ting der kan ske i scenen: De har begge to brug for at stresse af efter de har arresteret knivstikkeren i dag og dermed, i deres øjne, afsluttet sagen. Hvordan tackler de det? Hvordan har de to det med hinanden?

Scenen slutter med: De får begge to sagt det, de har brug for at sige og får drukket deres øl ud.

Ting der skal defineres i scenen: Hvordan ser de to betjente på sagen? Hvordan beskriver de offeret og gerningsmanden?

Efterscene 7 - Familieproblemer

Sted: McDonald's ved Rosengårdscentret

Personer til stede: René og Katja, gruppen ved McDonald's.

Scenen starter med: Katja er begyndt at hænge ud med flokken foran McDonald's, den samme gruppe der var involveret i knivstikkeriet. René vil hente hende.

Ting der kan ske i scenen: René vil have hende med hjem, det vil hun ikke, hun sviner ham til foran de andre unge.

Scenen slutter med: Når René tager afsted, med eller uden Katja.

Ting der skal defineres i scenen: Er René bange for gruppen, eller sviner han dem til? Hvordan håndterer han sin datters ønske om at hænge ud med "den slags".

Intermezzo-scene 4 - Lines Historie

Sted: På Fyns Stifttidendes kontor inde i Odense Midtby

Personer til stede: Line

Scenen starter med: Line skal skrive sin historie.

Ting der kan ske i scenen: Lines historie skal skrives, hvad bliver hendes vinkel og hvordan portrætterer hun de forskellige.

Scenen slutter med: Efter historien er blevet defineret.

Førscene 5 - Opgør mellem vennerne

Sted: McDonald's ved Rosengårdscentret.

Personer til stede: Ben Yamin, Mussah, Mahmoud forskellige venner og bekendte.

Scenen starter med: Ben Yamin kommer hen til Rosengårdscentret trækkende med sin knallert. Mussah og Mahmoud er der. Mahmoud siger til Mussah, at han skal tage en snak med Ben Yamin. Mahmoud har ødelagt Ben Yamins knallert fordi han er blevet for integreret.

Ting der kan ske i scenen:

Mussah og Ben Yamin kommer op at skændes. Mussah har en kniv, det er den der bliver trukket når skænderiet når sit klimaks.

Scenen slutter med:

En bliver stukket ned, og den anden flygter.

Ting der skal defineres i scenen:

Hvem starter slagsmålet? Hvem stikker hvem ned? Er det selvforsvar eller ej?

Efterscene 8 - Retsagen

Sted: Odense Byret

Dette er den sidste scene i scenariet. Det er her hver spiller har mulighed for at bestemme hvad skæbnen bliver for knivstikkeren. Da det er en retsag i det danske retssystem scenen er bygget op efter, er der her nogle pointere til hvordan praksis er normalt, og hvordan I kan gribe tingene an.

I en almindelig retsag bliver anklagen læst op som det første. Hvad er det personen har gjort? Så starter den anklagede med at give sin side af historien. Han må gerne lyve alt det han vil, så længe han ikke skyder skylden over på en anden.

Så følger vidnernes forklaring, de kommer ind efter tur og har ikke hørt nogen af de tidligere vidners forklaringer. Derfor kan der være meget stor forskel på hvad de siger. De er dog forpligtet til at tale sandt, ellers kan de blive dømt for det, men deres udsagn tæller så også for meget mere end den anklagedes.

Så er der en opsummering af sagen og en afslutning fra anklageren hvor han siger hvad han syntes den anklagede skal have af straf og hvorfor han mener det.

Så får forsvareren lov til at fortælle hvad han mener straffen skal være, hvis nogen, og hvorfor.

Så går dommeren ind sammen med to domsmænd og beslutter hvad dommen bliver.

Ting der kan ske i scenen: Hver spiller skal efter tur være vidne. Dog hvis offeret døde er han ikke med som vidne.

Rækkefølgen er:

Den anklagede - Offeret - Betjenten Martin - Falckredderen René - Anders Blichfeldt.

Mussahs spiller har rollen som anklager og skal fremlægge den strengeste straf muligt baseret på forklaringer og beviser.

Ben Yamins spiller har rollen som forsvarer og skal komme med alle de formildende omstændigheder og forsøge at argumentere for så mild en straf som muligt.

Til sidst skal I afgøre spillere imellem hvad dommen bliver.

På de sidste to sider er der retningslinier for strafudmåling, plus for de skærpende og formildende omstændigheder.

En god måde at runde det hele af på, er ved at fortælle hvad karakterernes videre skæbner bliver efter dommen.

Straffeloven kap. 25

Det er de paragraffer der afgør hvor lang straf en forbrydelse giver. Når en person skal dømmes foregår det i tre enkle trin.

1. Vurder hvilke Paragraffer der passer til sagen.
2. Vurder hvilke skærpende omstændigheder der er.
3. Vurder hvilke formildende omstændigheder der er.

De tre faktorer bestemmer så straffens længde, hvis der er mange skærpende omstændigheder og ingen formildende ender straffen oppe ved maksimum.

Eks. et overlagt knivstik af en tidligere dømt voldsmand ligger omkring de 6 år, ubetinget. Mens en ikke tidligere dømt der er i et slagsmål og ved et uheld kommer til at dræbe den anden med et tilfældigt slag i tindingen ender med en dom på omkring 4 måneder, betinget.

25. kapitel Forbrydelser mod liv og legeme

§ 237. Den, som dræber en anden, straffes for manddrab med fængsel fra 5 år indtil på livstid.

§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

§ 244. Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

§ 245. Den, som udøver et legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særlig skærpende omstændighed.

§ 246. Har et legemsangreb, der er omfattet af § 245 eller § 245 a, været af en så grov beskaffenhed eller haft så alvorlige skader eller døden til følge, at der foreligger særdeles skærpende omstændigheder, kan straffen stige til fængsel i 10 år.

§ 247. Begås nogen af de lovovertrædelser, der er nævnt i §§ 244-246, af en person, der tidligere er dømt for forsætligt legemsangreb eller for en forbrydelse, der har været forbundet med forsætlig vold, kan straffen forhøjes med indtil det halve.

§ 248. For legemsangreb under slagsmål, eller når den angrebne har øvet gengæld mod angriberen, kan straffen under særlig formildende omstændigheder bortfalde.

§ 253. Med bøde eller fængsel indtil 2 år straffes den, som, uagtet det var ham muligt uden særlig fare eller opofrelse for sig selv eller andre, undlader efter evne at hjælpe nogen, der er i øjensynlig livsfare.

10. kapitel Straffens fastsættelse

§ 80. Ved straffens fastsættelse skal der under hensyntagen til ensartethed i retsanvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysninger om gerningsmanden.

Stk. 2. Ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed skal der tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset herom. Ved vurderingen af oplysninger om gerningsmanden skal der tages hensyn til dennes almindelige personlige og sociale forhold, dennes forhold før og efter gerningen samt dennes bevæggrunde til gerningen.

§ 81. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som **skærpende omstændighed**.

- at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen,
- at gerningsmanden tilsigtede, at gerningen skulle have betydelig alvorligere følger, end den fik,
- at gerningsmanden har udvist særlig hensynsløshed,
- at gerningsmanden har udnyttet forurettedes værgeløse stilling,
- at gerningen er begået af en person, der udstår straf eller anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter,

§ 82. Det skal ved straffens fastsættelse i almindelighed indgå som **formildende omstændighed**.

- at gerningen er udført i en oprørt sindstilstand, der er fremkaldt af forurettede eller personer med tilknytning til denne ved et uretmæssigt angreb eller en grov fornærmelse.
- at gerningen er begået under indflydelse af stærk medfølelse eller sindsbevægelse, eller der foreligger andre særlige oplysninger om gerningsmandens sindstilstand eller omstændighederne ved gerningen.
- at gerningsmanden frivilligt har afværget eller søgt at afværge den fare, der er forvoldt ved den strafbare handling.
- at gerningsmanden frivilligt har angivet sig selv og aflagt fuldstændig tilståelse.

TAK TIL:

**KATHRINE
FOR KORREKTUR**

**FREDERIK, UFFE OG
THOR
FOR SPILTEST**

**LASSE OG LINDA
FOR KAMERA OG BIL**

**UFFE
FOR GODE IDEER**